

Вх №1519-НО-05/5.12.2016

До Председателя на Научно жури,
определено със заповед
№ 186 / 22.11.2016 г.
на Директора на ИБЕИ-БАН

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, д-р

Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей при БАН

Върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Зоология“, шифър 01.06.02., направление 4.3. – Биологични науки

Автор на дисертационния труд: Маргарита Христова Маринова

Тема на дисертационния труд: „Цестоди от семейство Hymenolepididae (Cestoda: Cyclophyllidea) по птици от семейства Anatidae и Rallidae от България“

Научен ръководител: доц. д-р Гергана П. Василева

Научен консултант: проф. д.б.н. Бойко Б. Георгиев

Паразитизмът е биологичен феномен, който още преди много години е вълнувал учените и продължава да ги вълнува до днес. Неизброимите видове паразити, с уникалните им морфологични и физиологични приспособления за живот, разнообразните и често сложни цикли на развитие, неминуемо възбуждат интереса на изследователите. От друга страна, негативното влияние, което паразитите оказват върху здравословното състояние на гостоприемниците си, ги поставя и в обсега на интерес на хуманните и ветеринарни лекари. В този контекст би могло да се каже, че пред паразитологията е имало и все още има многобройни бели полета, нуждаещи се от разработване.

Предоставеният ми за становище дисертационен труд е на тема „Цестоди от семейство Hymenolepididae (Cestoda: Cyclophyllidea) по птици от семейства Anatidae и Rallidae от България“. От увода става ясно защо е избрана точно тази тема за разработване.

Докторантката последователно и точно обосновава избора, като посочва, че цестодите от семейство Hymenolepididae са сред най-разпространените хелминти по водоплаващите птици, че семейството е най-богатото на видове сред циклофилидейните цестоди и т.н. но въпреки големия брой находки, преобладаващата част от тях имат характера на фаунистични съобщения. Аргументирана е необходимостта от изготвянето на нови, съвременни преописания и таксономични дискусии, основани на цялостно проучване върху морфологията на видовете, тяхното разпространение и гостоприемниковия им спектър. Дисертацията е с впечатляващо голям обем от 306 страници и следните съставни части: увод, литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, обобщение и изводи, литература и приложения.

Уводът умело въвежда читателя в тематиката и аргументира нуждата от извършените изследвания.

Литературният обзор е обширен, съдържа 467 заглавия, от които 151 на кирилица и 316 на латиница, разделен е на три части, две от които представят извършените проучвания върху хименолепидидите по птици от семейства Anatidae и Rallidae в България и Европа, а третата е обобщение. Обзорът е подходящо онагледен с две таблици, в които са систематизирани литературните данни по отношение на България. Обобщението се състои от 5 извода, в които стегнато и изчерпателно е представено както извършеното по темата на дисертацията до момента, така и празнотите, които предстои да бъдат запълнени.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана, а поставените четири задачи са достатъчни за изпълнението ѝ.

За извършване на предвидените изследвания е използван богат набор от материали: както собствени, събрани от докторантката от различни части на България, така и музейни експонати от колекцията на ИБЕИ при БАН (материалите са добре описани и в таблица). С цел точната идентификация на установените видове цестоди са проучени допълнително и материали от паразитологичната колекция на Природонаучен музей - Женева, Националната паразитологична колекция на САЩ и Националния природонаучен музей - Вашингтон. Методиката на изследванията е подробно описана в няколкото подраздела на частта „Материали и методи“, а именно: Материали от птици от семейства Anatidae и Rallidae от България; Лабораторна обработка и проучване на цестодите; Проучени типови и сравнителни материали от музейни колекции.

Разделът „Резултати и обсъждане“ включва 3 отделни точки от дисертационния труд, всяка от които представя и интерпретира резултатите от различен аспект: Морфология и таксономия на установените видове хименолепидиди от Anatidae и Rallidae от България; Характеристика на хименолепидидната фауна на Anatidae и Rallidae в България; Разпределение на хименолепидидите по систематични групи птици. Разделът е обширен по обем и е много добре онагледен с таблици, рисунки, снимки и графики. Изказвам поздравления както за професионално направените снимки на хелминтите, така и за изключително доброто качество на рисунките. Тяхното представяне в този вид само доказва, че цялата предшестваща работа по събирането и обработката на материалите също е била извършена компетентно и старателно. Паралелно с представянето на резултатите е извършено и тяхното интерпретиране, при което проличава добрата информираност на докторантката по отношение на хименолепидидната фауна на водоплаващите птици, умението ѝ свободно да си служи с наличната литература и да анализира спрямо нея получените резултати. Това умение проличава и от представеното обобщение на резултатите и формулирането на изводите от настоящия дисертационен труд. Изводите са 10 на брой, съответстват на поставените задачи и умело предават екстракта от раздел „Резултати и дискусия“.

Представените приноси са 13 на брой. Сред тях бих могла да открия следните: Описан е един нов за науката вид - *Diorchis thracica* Marinova, Georgiev & Vasileva, 2015, по материали от *Tadorna ferruginea* от България; За първи път за фауната на България се съобщава род *Wardoides*; Установени са 12 нови вида хименолепидиди за фауната на България; Видовете *Diorchis americana* и *D. visayana* са установени за първи път за фауната на Франция. Трябва да се подчертае, че всички приноси са с оригинален характер и смело бих могла да заявя, че се вписват във фундамента на научните познания по отношение на хименолепидидната фауна на водоплаващите птици на световно ниво.

Авторефератът е написан на 27 страници и съответства на съдържанието на дисертационния труд. Публикации по темата на дисертацията са 3 на брой, като всички са в списания с импакт фактор и Маргарита Маринова е техен първи автор, една от публикациите вече има и цитиране в международно научно списание. Докторантката е представила резултати от изследванията по дисертацията на 3 научни форума в България с международно участие. Според изискванията на правилника за дейността на ЦО при БАН

относно докторантската програма Маргарита Маринова е събрала общо 406 кредита при задължителен минимум от 250.

Заклучение

В заключение бих могла да характеризирам предоставения ми за становище дисертационен труд по следния начин: актуален, съпроводен с богат литературен обзор, с правилно поставени цел и задачи, обхващащ голям обем материали, с акуратни и старателно изпълнени методи на работа, със значими и много добре интерпретирани резултати, от които произлизат оригинални приноси, вписващи се във фундамента на научните познания по отношение на хименолепидидната фауна на водоплаващите птици на световно ниво.

Запознаването ми с документите, съпровождащи дисертационния труд, само потвърди положителното ми впечатление от него, от уменията и качествата на докторантката, на нейните научен ръководител и консултант.

Изброените горе обстоятелства ми дават основание с убеденост да препоръчам на уважаемите членове на научното жури по процедурата да гласуват с положителен вот за присъждане на Маргарита Христова Маринова образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Зоология“, шифър 01.06.02.

05.12.16

гр. София

Изготвил становището:

/Доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, двм/